

Thematic Network Project

AEHESIS

'Aligning a European Higher Education Structure In Sport Science'
„Zařazení evropského vysokého školství do struktury sportovních věd“

Report of the Third Year

- Czech Version -

(Translated by the Charles University Prague)

2006

SOUHRNNÝ PŘEHLED PROJEKTU ¹

1 října 2003, v rámci programu ERASMUS, bylo zahájeno řešení tématického síťového projektu AEHESIS ('Aligning a European Higher Education Structure In Sport Science'; „Zařazení evropského vysokého školství do struktury sportovních věd“) zaměřeného na sektory: „Tělesnou výchovu“ „Zdraví a zdatnost“, „Sportovní management“ a „Sportovní trenérství“.

Experti z oblasti sportovní výchovy z 28 evropských zemí, přesněji ze 70 partnerských institucí (viz obrázek 1), následně uspořádali pracovní porady, konference i vzájemnou výměnu pracovních dokumentů tak, aby mohli vytvořit nové společné standardy ve vzdělávacích programech sportovního sektoru. Vše v souladu s Bolognskou deklarací, Lisabonským procesem, ve vztahu k „Výchově a tréninkové agendě 2010“ i k Rámci Evropských kvalifikací (EQF).

Projekt AEHESIS byl z pověření Evropské Sítě Sportovních Věd, Výchovy a Zaměstnanosti (ENSSEE) koordinován Institutem rozvoje sportu v Evropě a volnočasových studií na Německé Sportovní Universitě v Kölnu. Projekt byl řízen manažerskou skupinou, týmem expertů a čtyřmi výzkumnými týmy. Cílem bylo identifikovat a implementovat klíčové oblasti sportovní výchovy, zejména v sektorech: „Tělesné výchovy“ „Zdraví a zdatnosti“, „Sportovního managementu“ a „Trenérství“.

Obrázek 1: Partnerské Organizace v projektu AEHESIS

1

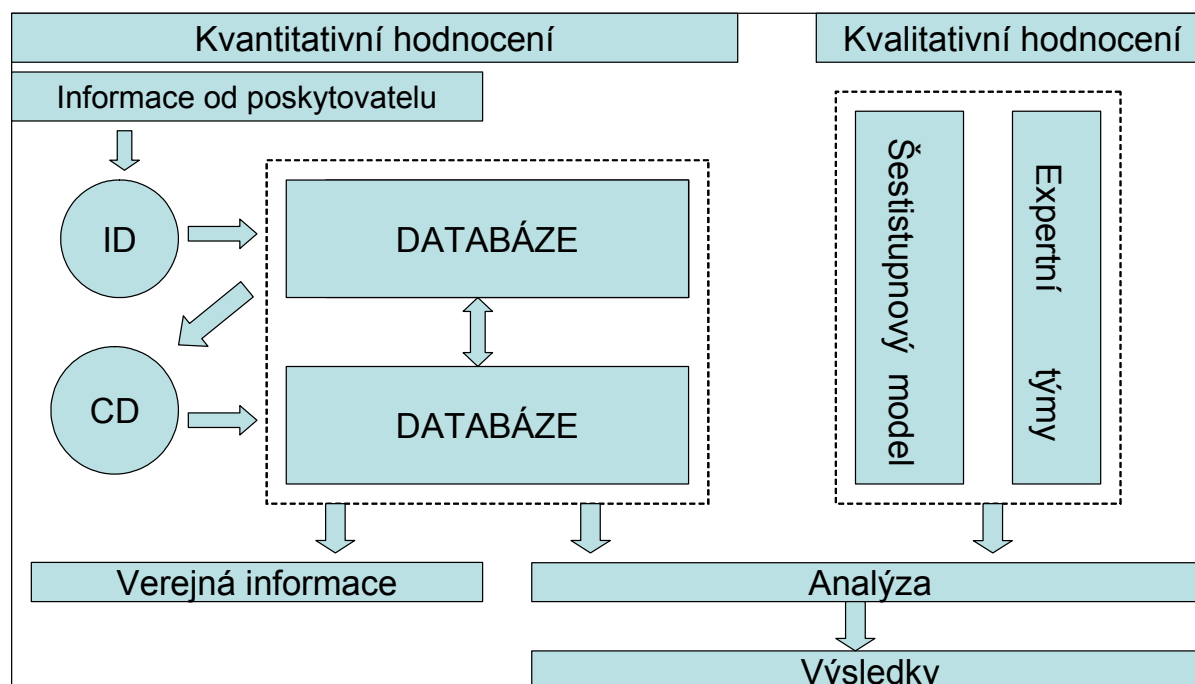
¹ Petry, K. & Froberg, K. (2006). *Overview of the project (přehled projektu)*. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). *Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year*. Cologne (Tématický projekt sítě AEHESIS – zpráva za třetí rok).

Hlavními výstupy projektu AEHESIS, dosaženými na konci třetího roku řešení (30 září, 2006) jsou:

- (1) Vytvořená databáze, jako klíčový nástroj identifikace specifických informací v počítačích utváření společného curricula vzdělávacích programů
- (2) Dotazník pro shromažďování informací o evropských programech ve všech čtyřech sportovních sektorech
- (3) Metodologický koncept projektu, „Šestistupňový-model“, reflektujícího klíčové principy Bolognského procesu (viz www.dfes.gov.uk/bologna), a „Tuning metodologii“ (viz www.dfes.gov.uk/bologna)
- (4) Vytvoření specifických modelů vzdělávacích programů, použitelných jako referenční modely ve sledovaných sektorech: Tělesné výchovy, Zdraví a zdatnosti, Sportovního managementu a Sportovního trenérství.

Cílem projektu bylo mapování a hodnocení sportovní výchovy a jejich poskytovatelů v Evropě, i vytvoření pokynů pro identifikaci tzv. „modelů dobré praxe“.

Všeobecně, v inovaci těchto sportovních sektorů, byl hlavní důraz kladen na dualitu v zajištění systémů, na kombinaci akademické kvality a evropské dimenze; každé s relevancí na trh práce. Základní přístup byl orientován na celoživotní vzdělávání (viz www.ec.europa.eu/education/policies/III/III_en.html), s impaktem do vzájemných aktivit mezi výchovnými programy, poskytovateli vzdělání a zaměstnavateli. Cílovými skupinami implikace výsledků projektu jsou primární tvůrci curricula ve sportovní výchově, učitelé sportovních věd, studenti i zodpovědné osoby na univerzitách a institucích, zabývající se výchovou ve sledovaných sportovních sektorech.

Obrázek 2. AEHESIS, Model Projektu

Z modelu projektu, znázorněného na obrázku 2, je patrné, že kromě kvantitativního shromažďování informací z praxe prostřednictvím dvou elektronických dotazníků (ID a CD, viz níže), byla vzata v úvahu kvalitativní stanoviska expertů z oblasti sportovní výchovy a zařazen byl i teoretický „Šestistupňový-model“. Poté byla informace z obou proudů informací (kvantitativních i kvalitativních) analyzována a syntetizována tak, aby

mohla být následně rozpracována ve specifických sektorových modelech profesí „Tělesné výchovy“, „Sportovním trenérství“, „Sportovním managementu“ a „Zdraví a zdatnosti“.

Mapování evropských poskytovatelů sportovní výchovy a vzdělávacích programů

Jedním z hlavních úkolů projektu AEHESIS bylo mapovat a hodnotit sportovní výchovu a vzdělávací programy a jejich poskytovatele v Evropě. K tomuto účelu byly vytvořeny dva elektronické dotazníky: Institucionální dotazník (ID), který byl využit pouze pro získávání základních informací o institucích a Curriculární dotazník (CD) zaměřený na detailnější informace o specifických vzdělávacích programech ve sportovním sektoru (viz obrázek 2).

V září 2006 bylo v databázi (ID) shromážděno 540 sportovně výchovných / vzdělávacích programů nabízených ve 156 vzdělávacích institucích v 32 evropských zemích. Klíčové informace o této databázi jsou přístupné na www.aehesis.com/database nebo podle jejich představitelů, studentů na www.aehesis.com/StudentArea.

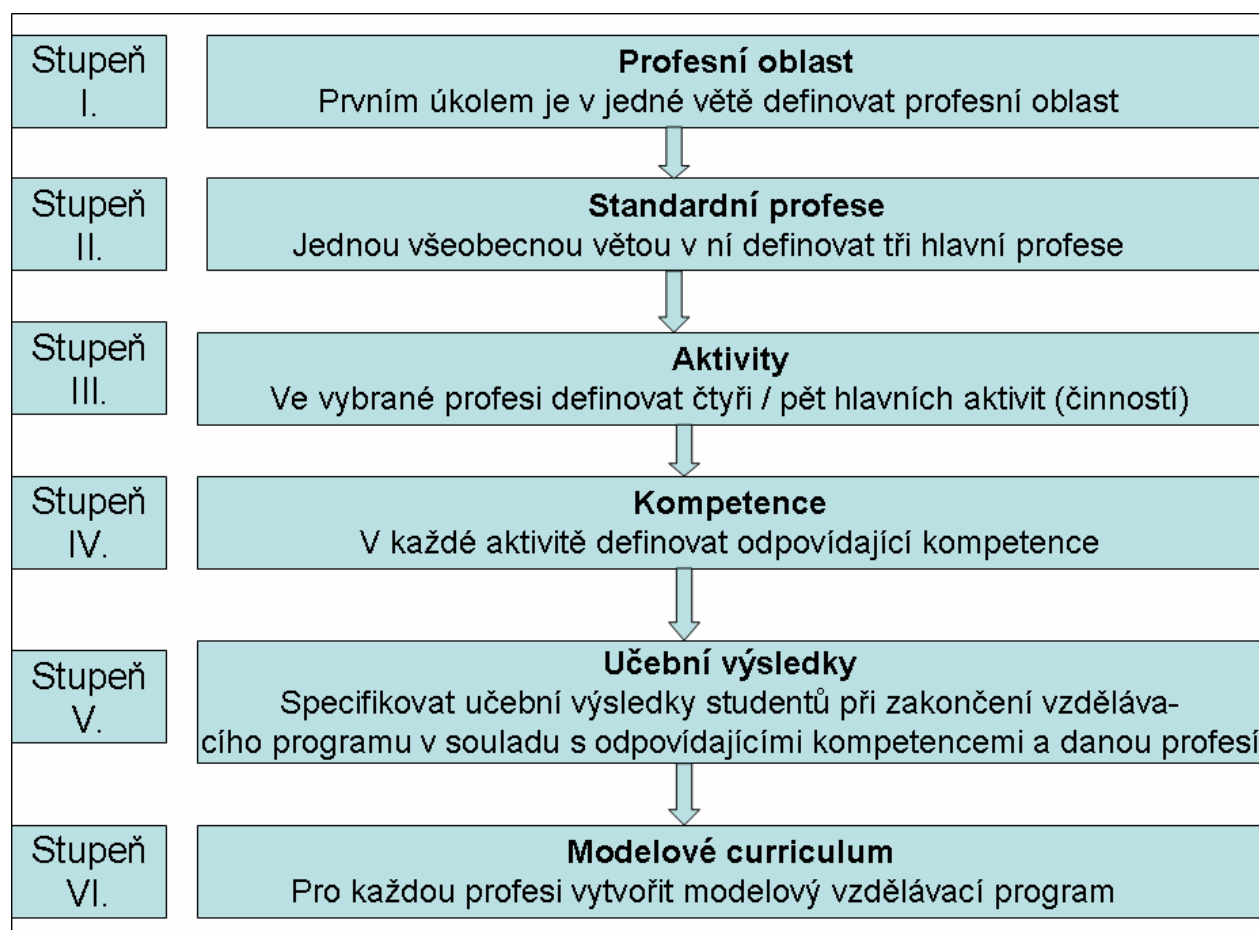
Ze stručné sumarizace shromážděných dat vyplývá, že většina spolupracujících vzdělávacích institucí patří k tzv. „*ne-sportovně specifickým*“, z „*veřejného neziskového sektoru*“, které mají výchovu a vzdělávání jako hlavní oblast své činnosti. Obecně je většina programů zajišťována 145 universitami, zbývající část (5%; 28 programů) pouze v 11 neuniversitních organizacích, hlavně výcvikových organizacích. Nejvíce vstupů do databáze má Německo (73 programů), následované Francií (60), Tureckem (53) a Velkou Británií (52). Kromě mezioborové oblasti Sportovních věd získalo nejvyšší hodnocení 186 programů, identifikovaných v hlavní oblasti vyjadřovaly jejich důležitost v hodnocení. Vedle mezioborové oblasti Sportovních věd, dle identifikace klíčových oblastí a jejich významu, získalo nejvyšší hodnocení 186 programů. Podle sportovních sektorů je v databázi shromážděno 165 „programů z oblasti „Zdraví a zdatnosti“, 156 z „Tělesné výchovy“, 145 ze „Sportovního trenérství“ a 131 programů ze „Sportovního managementu“. Většina vzdělávacích programů, zařazených do databáze (264), je zakončována jako bakalářská studia (úroveň IV.), 172 na úrovni V., jako magisterská studia a 67 programů patří do úrovně V+ (PhD.), doktorandská studia.

Šestistupňový-model: od Modelu k Procesu

Při hledání vhodné metodologie řešení, která by korespondovala s logikou kompetencí, užívanou v občanské společnosti, evropskou politikou v terciárním vzdělávání i s pokyny vymezenými v Bolognské deklaraci, byli řešitelé projektu AEHESIS inspirováni **Tuning projektem**. Na těchto základech byl vytvořen tzv. „Šestistupňový-model“ (viz obrázek 3) jako nástroj k překlenutí mezery mezi sociálními potřebami ve vztahu k trhu práce a odpovídajícími akademickými programy ve sledovaných sektorech.

V roce 2006, jednou z dalších výzev v řešení projektu AEHESIS, bylo navržení specifických modelů vzdělávacích programů, včetně vymezení jejich učebních výsledků, vyjádřených v pojmech kompetencí studentů, tak jak je jejich osvojení očekáváno při zakončení studijních programů. Aplikace šestistupňového-modelu, zahrnujícího praktická data, byla provedena v každém mapovaném sektoru zvlášť. S modely těchto programů i se všemi jejich detaily, vyplývajícími ze specifické realizace této obecné metodologie, se lze seznámit na www.aehesis.com, kde si lze v plné verzi prostudovat i „Zprávu o projektu AEHESIS za třetí rok jeho řešení“. Šestistupňový-model umožňuje společný přístup ke všem sledovaným sektorům. Neměl by však být užíván jen jako objekt k mechanické nápodobě nebo reprodukci, nýbrž jako rámec či množina kategorií

umožňujících jeho další dotváření, včetně následných interpretací. Z tohoto aspektu proto nebylo překvapením, že specifičnost sledovaných sektorů navodila rozdíly jak v interpretaci modelu, tak i v aplikaci vlastní skupinové strategie; model byl využit různými způsoby.

Obrázek 3. AEHESIS, „Šestistupňový model“

Společnou interpretaci Šestistupňového-modelu v pojednávaných sektorech lze ve stručnosti vyjádřit v následujících tvrzeních:

Sportovní trénink: *od obecného ke specifickému modelu*

Zdraví a zdatnost: *od obecného modelu k sektorové hierarchii*

Tělesná výchova: *obecný model pouze pro jednu standardní profesi*

Sportovní management: *adaptovaný model je využitelný ke klasifikaci kompetencí a analýze budoucího vývoje profese*

k aplikaci „Šestistupňového modelu“ do modelů sektorových vzdělávacích programů byly navrženy následující elementy: standardní profese, časové období, učební výsledky, cíle v curriculum, klíčový obsah programů, studijní zátěž, metody a hodnocení vyučovacích i výcvikových způsobů aj.

Ve sledovaných sektorech byly identifikovány následné standardní profese:

Zdraví a zdatnost

- Vyšší (komplexní) instruktor / osobní trenér
- Instruktor specialista pro zdravotně orientovaná cvičení
- Poradce v oblasti veřejného zdraví
- Manažer v oblastech zdraví a zdatnosti

Tělesná výchova

Existuje pouze jedna standardní profese – učitel tělesné výchovy s třemi hlavními funkcemi:

- Vyučování tělesné výchově
- Vyučování tělesné výchově včetně mimotřídních a mimoškolních sportovních a pohybových aktivit, s důrazem na curriculum, zdůrazňující harmonizaci vědomosti, dovednosti a porozumění
- Vyučování tělesné výchově včetně oblastí zdraví a životního stylu

Sportovní trenérství

V této profesionální oblasti byly identifikovány dvě hlavní standardní profese; každá z nich má dvě komponenty

- a) Trenér orientovaný na osoby participující ve sportu
 - Trenér začátečníků (dětí, mládeže, dospělých)
 - Trenér osob participujících ve sportu (rekreační sport)
- b) Trenér výkonnostně orientovaných osob
 - Trenér talentovaných sportovců (dětí, mládeže, dospělých)
 - Trenér profesionálních sportovců

Sportovní management

- Manažer nebo ředitel ve městě, municipalitě
- Manažer, nebo ředitel v národních sportovních federacích
- Manažer ve fitness-klubu

Jedním z postupů v budoucím řešení projektu AEHESIS bude kompletace všech profesních oblastí a sportovních profesí; včetně jejich kontextů a adaptací výstupů modelů vzdělávacích programů ve výše uvedených 11 standardních profesích, do Evropského kvalifikačního rámce. Přirozeně, hlavní výzvou pro řešitele budou odpovědi na otázky *„zda li jsou tyto výchovné a vzdělávací systémy, existující v zemích EU, relevantními v rozvoji lidských zdrojů a zároveň jsou i dobře přizpůsobeny sociálním a ekonomickým potřebám Evropanů“?*

Závěry a perspektivy

Aby universitám a dalším poskytovatelům vzdělávání ve sportu byla dána perspektiva, odpovídající současným výzvám, musí poskytovatelé vzdělávání brát v úvahu takové klíčové odkazy, jakými jsou „Evropská vzdělávací politika“, jak ve vlastních sportovních profesích, tak i ke sportu vztaheným sektorům, včetně vymezení jejich standardních profesí (viz Zpráva za třetí rok o projektu AEHESIS).

Všechny zmíněné elementy následně vytvoří základ pro koncipování společné strategie ve vztahu k vzdělávání a výchově ve sportu i ke sportu vztaheným sektorům i důležité pokyny všem poskytovatelům výchovy a vzdělávání ve sportu.

Při úvaze o budoucích směrech vývoje lze očekávat čtyři hlavní výzvy, úkoly:

1. Vytvořit iniciativy ve vztahu k budování „znalostní společnosti“ v pojmech kompetencí v profesích sportovního sektoru
2. Progresivně přebudovat vzdělávací a výchovné aktivity z pohledu celoživotního vzdělání v souladu s konceptem Evropské komise
3. Aplikovat šestistupňový – model ve všech sportovních sektorech, vycházet ze systematického mapování standardních profesí ve sportu a k nim vztáženým úkolům, funkcím a kompetencím
4. Poskytnout seriózní pokyny poskytovatelům výchovy a vzdělávání ve sportu i k nim vztáženým oblastem a posílit další spolupráci ve sportovním sektoru prostřednictvím „Evropské Informační Platformy“; popsat nejdůležitější výzvy pro Evropskou síť sportovních věd, výchovu a zaměstnanost (ENSSEE) a prolongovat řešení projektu AEHESIS.